

Univerzita
Pardubice
Fakulta
filozofická

Katedra: religionistiky

Akademický rok: 2019/2020

Posudek oponenta k diplomové práci

Jméno autora: Bc. Jan Kořínek

Název tématu: Morální rozměry násilí v rámci současného islámského terorismu

S prací Jana Kořínka mám problém už ve vztahu k jejímu názvu, ve kterém je řeč o „islámském terorismu“, což je obrat sugerující spojení terorismu s islámem. Z diskutabilních částí práce (Úvod, první dvě kapitoly a Závěr) by čtenář dokonce mohl nabýt dojmu, že mentalita umožňující páchání teroristických činů je spojena s monoteismem jako takovým; takováto teze by ovšem byla spíše ideologická než religionistická. Na rozdíl od Jana Kořínka opravdu nemám za to, že by k pochopení toho, jak dnešní radikální džihadisté morálně ospravedlňují své zločinné jednání, bylo třeba vracet se k polemikám Josepha Flavia s řeckými filosofy v prvním století (viz s. 20nn. a 57).

Fenomén teroristických hnutí typu al-Qá'idy a IS je ve skutečnosti spojen se způsobem myšlení patřícím do moderního paradigmatu. Zároveň se jedná o komplikovaný fenomén, který nemůže být vysvětlován na základě nějaké jedné všeobjímající teorie, ale vyžaduje kombinaci různých úhlů pohledu a interdisciplinární přístup. U práce, která měla být zaměřena na „morální rozměry násilí“, je např. těžko ospravedlnitelné úplné opominutí veškeré psychologické literatury k tomuto tématu, i když např. studie Alberta Bandury či Ariela Merariho by pro ni jistě byly užitečné. Autor při analýze textu *Idárat at-Tawahhuš* v šesté kapitole dospívá k závěrům, které přímo volají po srovnání s Bandurovou studií *Mechanisms of moral disengagement*. Ta je však Kořínkovi zřejmě neznámá.

Velmi kladně naproti tomu hodnotím studentovu volbu odborné i pramenné literatury přímo spojené s dějinami salafisticko-džihadistického hnutí. Jádrem práce, které je věnováno věcné analýze tohoto tématu (a které na mne působí jako zcela oddělitelné od obecně teoretické úvodní části), bezesporu představuje fundovaný odborný text, jehož úroveň vysoce předčí většinu podobně zaměřených studentských prací. Ani zde sice pisatel neformuluje vždy přesně (na s. 46 je řeč o „pádu a popravě Saddáma Husajna v roce 2003“, i když k diktátorově popravě ve skutečnosti došlo v roce 2006), ale celková odborná úroveň textu je na diplomovou práci nesporně vysoká.

Za úvahu by samozřejmě měly stálo doplnění autorova výkladu či některých nezmíněných faktů (když např. Kořínek na s. 39 píše o možnosti radikalizace myšlení Sajjida Qutba vlivem krutých

podmínek v egyptském vězení, bylo by o několik stránek dál vhodné poukázat i na pozdější vězeňskou zkušenost Ajmana Zawáhirího, která také vedla k jeho radikalizaci). Vzhledem k tomu, že předložený text se svým rozsahem blíží minimální požadované délce diplomové práce, by méně stručnosti nebylo na závadu.

Práce obsahuje některé formální nedostatky typu chybného číslování jednotlivých částí (Závěr či bibliografii nelze číslovat, jako kdyby se jednalo o kapitoly). Již na první pohled působí nestandardně také např. opomenutí nutnosti začínat novou kapitolu vždy na nové stránce.

Dílčí formální, popř. stylistické nedostatky práce však pro její celkové hodnocení nepovažuji za směrodatné. Podstatnější bude, jak vedoucí práce a příslušná komise posoudí teoretické uchopení tématu. Osobně je za přesvědčivé nepokládám. Jako výborné naproti tomu vnímám jádro práce věnované konkrétní problematice dějin salafismu. Jen zcela předběžně a nezávazně navrhuji klasifikaci známkou C, tedy velmi dobře.

V Brně dne 2. ledna 2020

Doc. Mgr. Vít Machálek, Dr. Th.D.